

OSOBLIWIE (454) *av*

-f- (436), -ff- (8), -fs- (8), -fz- (2).

Oba o oraz e jasne.

comp i sup (2 + 1) (nå)osobliwi(e)j.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

1. *Szczególnie, zwłaszcza, znacznie; praecipue Mącz, Calep, JanStat; singulariter Mącz, Cn; unice Modrz, Cn; egregie, insignite, maxime Calep, Cn; dumtaxat, extra ordinem Mącz; apprime, inprimis Calep; specialiter JanStat (313) : A inñse wistempy czeladne, ktoreby się yakofzkolwie stoczyły, maią bycz według przewinienia od starñfich karane [...]. Wñfakże taczi ofobliwie maią bycz karani, ktorzi więcey strawicz chcą niż wñfufzicz mogą. ListRzeż w. 41; OpecŻywSandP ktv; WróbŻółtGlab Av; bo káždy táki národ ofobliwie ieft vbłogofławion RejPs 167; čo [!] mię zawnždy ofobliwie ćieffy wewñfch wćifkoch mych RejPs 179, 37v, 71, 72, 76v, 84v (16); RejKup q3; HistAl G4v; HistAlHUng A3; O ktorzy literze [o „i” krótkim] ofobliwie pamiętáimy/ że gdy się trafi wñfowie napifaná/ niemábyć fama przes się wymáwiána ale zdruzą bliñką literą MurzOrt Bv; GliczKsiąż P5; LubPs S2; WSzytki krzywdy álbo wyftępk/ [...] ofobliwie záltępowánia ná drogách/ náiechánia ná dom/ gwałtty [!] Pánieñskie/ Burgrábiá fádzi GroicPorz i4v; KrowObr Bv; ARion fławny gędyec [...] Począł gąc ofobliwie/ á Delphin przyplýnął RejZwierz 119; Thá groźbá ofobliwie fię ściága ná Afyryány główne nieprzyacióły ludu Bożego. BibRadz I 366b marg, *2v, I 2a marg, 411a marg; BielKron 332; GrzegRóżn A3; A [młodzieñcy] wielce (iżebych ofobliwiey rzekł) od tych grzechow powćiągani mayą być/ wkore [!] ye łatwie s przyrodzenia láta przywodzą KwiatKsiąż C4, F2v; Circius [...] Wiátr gwałtowny który ofobliwie we Fránciey w Delphinatu wieye. Mącz 54c; Trahit sua queneque voluptas, Káždego fwa roskofz vwodzi/ ma káždy w czym fię ofobliwie kocha. Mącz [460]c, 36d [2 r.], 97d, 268a; SienLek 23v, 104, 115, 141v, 192; W koñciele Sálomonowym to wiemy iż Oliwę lali do lamp ktore ítały ná fwiecznikoch/ á ofobliwie rofkázuie Pan áby tá oliwá wyczyfciona á chędogá byłá. RejAp 90v; Górndworz C4; HistRzym 31v; ZAwždy miedzy inemi wñzyftkimi cnothámi pokorna myfl á vniżone ferce/ temu Pánu náłzemu/ naofobliwiey fię podobáło. RejPos 199, 42v, 43, 43v, 48, 145, 171, 333v; Náđ to o żywoćie prawđziwym ták też ofobliwie Páweł nápiśal do Kolofenów. GrzegŚm 10, 2, 10, 12, 18, 19, 31, 53 [2 r.]; KuczbKat 1, 9 [2 r.], 15, 30, 40 [2 r.] (27); RejZwierz 62v; WujJud 54, 156, 178v, 182, 197v; RejPosRozpr c2; A ieft tych znákw czerzy/ Náuká Apoftołfka/ Społeczność/ Lamánie chlebá/ y Modlitwá. Abowiem w tych ofobliwie fię poćwicza prawđziwy Koñcioł RejPosWstaw [143²]; BudNT Hh6v; KarnNap F3, F4v; Kogoż tedy inñse⁸⁰ początkiem y Miñtrzem mieć możemy [...]/ iedno tego [...]/ ktorzy nas ofobliwie miłue ModrzBaz 68; áby miał v żony nocowác/ ktorą ofobliwie piękną miał. ModrzBaz 113v; Bo Márek S. y Lukáfz S. fami áni widzieli Páná náłzego/ o ktorym piñzą: áni słucháli słowá z vft iego [...]: ále ofobliwie Lukáfz S. wyznawá ifz to piñze częgo íam niewidziál áni słyfzał z vft Chryftufowych SkarŻyw 364, 269, 440, 470; StryjKron kt, 86, 627; CzechEp 182; Piñarz listu do Zydow/ w 10 rozđzia. ofobliwie zacność/ y wolność Chriftyáñfką opifuie NiemObr 84, 49, 54, 79, 128; ReszPrz 90, 95, 105; ReszHoz 130, 131; ReszList 177, 187; Neptune/ nie burz morzá: befpiecznie okręty Niech po nim plýną/ w ten dzień ofobliwie święty/ Którego fye ták piękna dźiwká vrodziła PudłFr 67, 71; ActReg 14; Calep 84b,*

353a, 540b, 543a, 630a, 830b; *Phil* D3; Przełtrogi y poćiechy/ dla tych ofobliwie położone/ ktorzy częłto naświętfzego Sákrámentu Ciála y Krwie Páńńkiey używáią. *LatHar* 244, 14, 50, 77, 188, 191 (16); *WujNT przedm* 2, 25, s. 136, 186, 300 (13); *WysKaz* 5, 44; *SarnStat* 884, 907, 908, 929, 950, 952, 1127; *PowodPr* 12, 41, 54, 58, 70, 75 *marg.*

W formułach grzecznościowych (5): Vrodzónemu Pánu Stániłławowi Miłofzewfkiemu/ Lowczemu Bełzkiemu/ etcaet. Pánu y Przyiaćielowi ofobliwie Láłkávemu/ Stániłław Grzepfki Zdrowia y wśzytkiégo dobrá od Páná Bogá winśzuie. *GrzepGeom* A3, B3; *RejZwierc* 182, 254v; Iego Mości memu ofobliwie Miłościwemu Pánu Pánu STANISLAWOWI SIERAKOWSKIEMV z Bogułáwic/ Káftelanowi Ledzkiemu/ Przedeckiemu/ Kłódávfkiemu etc. etc. Stároście. *RybGęśli* A2.

Połączenia: »a osobliwie« (110): *FalZioł* +5, II 1; *LibLeg* 11/33v; *GliczKsiqż* A2; Nápominiánie ku dziek czynieniu pánu zá poľpolite dobrodzyeyftwá ye⁸⁰/ á ofobliwie zá zwyerzchowny porządek *LubPs* aa3 *marg.*, 05, X3, Z; *GroicPorz* A4v, d3v, 12v; *BibRadz* *5v, I 1, 218v; Alfonśus Hiłzpáńfki krol/ w Rycerśkich rzeczach (á ofobliwie w gwiazdárńkich náukach) thák ná wodzye iáko ná zyemi był biegly. *BielKron* 184, 330v; *Dircaeus*, Co z Beociey á ofobliwie co z Thebów yeft. *Mqcz* 89d, 91b; *BiałKat* 148v; *GrzegŚm* 30; *KuczbKat* 425; *WujJud* 16v, 98v, 182; Przeto tákowégo pićia/ używáć fye godzi/ [...] kiedy krwáwnicé [...] ábo fye zátkáia/ álbo názbýt ćieka/ á ofobliwie kiedy przez pendent/ wnétrzné plugáftwo zgniło ćiecze. *Oczko* 22v; *SkarŻyw* 194, 332, 388, 458, 573; *ZapKościer* 1582/32v; *CzechEpPORz* *4v; Co bacząc niektorzy/ á ofobliwie dźiśieyłzy wykretáče/ wolá przywiley Piotrow/ ná Papięfkiey ofobie záwiesić. *NiemObr* 54, 6, 9, 35, 41, 43 (27); *ReszPrz* 45, 76, 82, 86; *ReszHoz* 140; *ReszList* 147, 185; *KochWrJan* 18; Mephitis – Błoto łmierdzące, a ofsobliwie od fiarki. *Calep* 654a; Kmiec káždy/ á ofobliwie Dźieśiátnicy/ powinni Páná przełtrzedz/ kędy łzkodę Pan ćierpi *GostGosp* 38, 24; *LatHar* 39, 130, 135, 233, 325 [2 r.] (10); *WujNT przedm* 9, s. 50, 120, 193, 354 (14); *WysKaz* 36, 39; *JanNKar* Bv, Cv; Co z wiela Státutów może fie pokázáć: á ofobliwie roku 1520. w Bydgołczyéy vczynionégo *SarnStat* *7, 390, 404, 1075, 1077, 1111 [2 r.]; *PowodPr* 67; *SkarKaz*)(3v; *VotSzl* C4v, D2, D3.

»ale osobliwie« (12): Iż wśzytko piłmo może być názwáne obiáwieniem ále ofobliwie to/ gdzie álbo fie iáwnie vkazał Bog miłofnikom łwoim [...]/ álbo o łobie iáwnie mowi. *SarnUzn* C4v; *SkarJedn* 97; O byśmy táką wiárę ácz záwždy/ ále ofobliwie przy ołtarzu mieli *SkarŻyw* 28, 26; *NiemObr* 159, 162, 167; *LatHar* 475; *WujNT* 526, 832; *PowodPr* 18; *SkarKaz* 606b.

»zwłászczá osobliwie« (2): Quem ego singulariter in praetura mea dilexissem, Któregom ya zwłázczá ofobliwie w moyim vrzędźie miłowáć miáł. *Mqcz* 395b; *GostGosp* 40.

Wyrażenie: »osobliwej dziwny« (1): A przeto tak pyśfe onyey [*Matce Boskiej*] Szwyąty Anselmus doctor o nyeuyáfto dzywno ofoblyua a ofoblyuyey dzywna *PatKaz III* 92.

Szeregi: »naprzod i osobliwie« (1): [*msza św.*] náleży ofobliwie ná tych trzech rzeczách [...] ná poświáćaniu/ ofiárowániu y używániu/ á naprzod y ofobliwie ná poświáćaniu *LatHar* 77.

»osobliwie i pirwej« (1): Acz ná wśzytkich fundowány kościoł/ iáko mowi Apóstoł y w obiáwieniu Ian ś. ále ofobliwie y pirwey ná Pietrze iáko ná głowie y pierwłzym vrzędniku *SkarKaz* 606b.

»wielce a osobliwie« (1): á Pawłá S. pińanie y lifty prawie iego żywotem y kochánim były: wielce fię á ofobliwie w nich kochał. *SkarŻyw* 87.

2. *Specjalnie, umyślnie, tylko w określonym celu; specialiter JanStat (56)* : kthori ftaroftha. soroczki bandzye powynyen bicz na seymye wchoczynyv fšam fvoją ofšobą a bo tam gdzye fyem bandzye wifwolony y ofšoblywe Vftawyoni *MetrKor* 40/810; yednak nye podeymowali fyę łami fwą wołą kázác/ [...] álizby od przełożonych drugich ná to ofobliwe wybráni á pošłani byli. *KromRozm III* 16; Legarowie zwykli się z tego wymawiać, przeto niech będą osobliwie mianowani w uniwersalech, aby dali od grzywny po dwu groszu szacowanych kupi. *Diar* 79; Miary kázde y wagi [...] / ktore Hetman Mieyški/ álbo ten ná ktorego then vrząd ofobliwie przynależy/ ze dwiemá z Rády częšto opátrować powinien *GroicPorz* b4, i4v; *WyprKr* 2; *BibRadz* II 2a marg, 133b marg; á ofobliwie [Mojšesz] go [Boga] názwał imieniem IEHOWA: áby rozeznánié vczynił tym imieniem między Bogiem prawdziwym [...] od Božków Pogánfkich *BiałKat* 3v; *WujJud* 217v; prowadził ich P. Bog do páłacu dla nich ofobliwie zbudowánego: to iešt do Ráiu *SkarŻyw* 260; Acz fię zázwdy Piotrowi vkázował po zmartwywštaniu Pan Iezus/ kiedy y inym vcźniom: ále fię drugi raz ofobliwie dla niego famego vkázal przy inych/ gdy ryby łowili *SkarŻyw* 599, 472; *CzechEp* 50, 182; *NiemObr* 35; *ActReg* 43; *WujNT* 453, 461, 801; tedy Kšięgi Grodzkie [...] niech będą położoné ná Rátufzách/ w fkrzyniach ná to ofobliwie náznaczonych *SarnStat* 938, 348, 352, 436, 490, 537 (27); á przećie iż fyn Boży ofobliwie obrał to mieyšce [Rzym] Kátedrze fwoiey *PowodPr* 31, 31, 39, 51.

Szereg: »mianowicie i osobliwie« = *specialiter et expresse JanStat* [szyk 3:2] (5); *CzechRozm* 69; TO též dokładamy ofobliwie/ y miánowicie: iż przerzeczeni Pánowie y fšláchta Królestwa Polfkiego/ y ziem Litewfkich Sémy y fšánowienia rzeczy [...] zá dozwozeniem y wołą náłzą máią odpráwiác *SarnStat* 28, 990, 1061, 1190.

3. *Osobišcie; peculiariter Mącz, Cn; proprie Mącz (35)* : *MurzHist* B; Item Themufz Zidowy ofzobliwye przedal 16 czewek zlotha czyagnyonego za 16 grofšy *LibMal* 1551/159v; *KromRozm III* 14v; Iž fie ofwyęći á ná kápłanštvo pášowác będzye/ nye tak dla tego áby yuž ofobliwye á práwye kwoli Bogu był *GliczKšięž* O5; iż ty Kfyęgi którychech ia niepišal/ áni ofobliwie pišác dał: były w wielkiey wadze y ofobliwie w fšárbie chowané *SienLekAndr* a2v; *HistRzym* 75v; *RejPos* 243v; Dla iednego kápłaná złego/ pokarał pan Bóg wšyštki: y fškrzyni fwoiey/ kędy ofobliwie bythnošćią fwą opowiadał fyę być žydóm zázwdy/ nieprzepušćil: ále dał ia w ręce pogánom. *BiałKat* 138v; *WujJud* 86, 219v; *RejPosRozpr* cv; *Skarfjedn* 29; Ofobliwie niemocnych bráćiey pilnował y o chorobách fię ich pilnie pytał/ šam v łóžká fšużył/ šam karmił fšchorzáłá bráćią *SkarŻyw* 333, 183, 572, 593, 599; *StryjKron* 170; *NiemObr* 42, 72, 172; iż tenže Pan Chryštus nie roždzielnie/ ále cále y zupelno/ iešt ofobliwie pod kázdą ofobą/ tak chlebá iáko winá. *ReszPrz* 59; *ReszHoz* 139; *WerKaz* 304; *GórnRozm* K4; Státki znáczone/ w ktorych potrzeby Pánu wožá/ áby šobie Vržędnicy wracáli: á gdy nie wroći/ ofobliwie fie tego ma ieden v drugiego vpominác *GostGosp* 14, 116; *Phil* F4; *WujNT* 76, 81 marg, 452; Tak dowodnie y ofobliwie mowiácego fšyšzałem ia wielekroć/ šwiętey pámięći Krolá Iego M. Stephána *VotŠzl* C4v.

Szereg: »(i) własnie, (i) osobliwie« [szyk 2:1] (3); *Mącz* 286b, 326d; iż to imię Bog/ y z názwiškiem y z fškutkiem y włašnie y ofobliwie šámemu Bogu oycu wšzech rzeczy fštworzyćielowi fšuży *CzechEp* 240.

4. *Osobno, oddzielnie; singulariter BartBydż, Calep, JanStat, JanPrzyw, Cn; privatim Mącz, PolAnt, Calep; singillatim, singulatim BartBydż, Mącz; speciatim Mącz, Calep; peculiariter Modrz, Cn; unice Calep, Cn; seorsum, separate Mącz (50)* : Miłościwy pán Iezus/ wierny buog ij człowiek ijfty wezwál wczenniki fwe ofobliwie na górę Tábor/ nie daleko Nazaret *OpecŻyw* 41v; *BartBydż* 144b; *GlabGad* M; gdźye pan Kryftus zgrái nyektore rzeczy pod przykryćim powyádał/ á ofobliwye ye lámym ápoftołom wykłádał. *KromRozm II* g3v, d3v; *KrowObr* 164; *OrzRozm* P2v; Monachus, Latine solitarius, Ofobliwy/ ten który ofobliwie mieřzka Mnich. *Mącz* 230c; *Privatim*, Ofobliwie/ ná fwey włáfzcziznie. *Mącz* 322d, 144b, 280d, 322d, 383d, 392a (10); Piąthe záczniemy o tych przégodach [!]/ kthore fye nie imuią ofobliwie iednego mieřtca/ ále álbo wřzyftko ciáło pfuią/ álbo fye y tego y owégo członku chfatáią. *SienLek* 124; *SienLekAndr* a2v; wyřzło wřzyftko Miáfto Tyrńkie przeciw niemu/ páńny ofobliwie/ pánie ofobliwie/ á mężowie ofobliwie. *HistRzym* 27, 36, 99v, 105v; Bo nie mamy wierzyc/ iżby ofobliwie każdą ftuczķę Chlebową/ włáfńą Formą pewnych řłow Pan pořwiácał *KuczKat* 175; A trzebá pilnie námáwiác y vpominác Chrzeřcijány/ áby zá káždy ofobliwie grzech řmiertelny wielką řkruchę y zálořć mieli, (*marg*) Zá káždy grzech ofobno mamy záłowác. (-) *KuczKat* 205, 365; *Priuatim*, adverbium, cui opponitur Publicé – Ofobliwię. *Calep* 849b, 982b, 996a, 1137b; *GostGosp* 124; Iż którękolwiek rzeczy ofobliwie w przywileiu/ álbo w zapiřie będa dotknioné/ té máią bydź dźierżané *SarnStat* 51; przez tenże řád Ziemiķi zezwawřzy káždęgo zořobná/ y ofobliwie pytáiąc żeby drudzy nie řlucháli *SarnStat* 1170; [ięłá Márcebillá do Florencá mowić: Ach ochłodo řercá mego/ ráczyřz zemńą iřć ofobliwie do namiotu mego/ ábych řie z tobą nieco námowić mogłá *HistOtton* 86].

W przeciwstawieniach: »osobliwie ... pospolicie (2), [jawnie], w kupie, miedzy mnostwem ludzi, społecznie« (5): *MurzNT* 58v; Prokuratorá może kto vřtáwić ták we wřzytkich řwoich řpráwách pořpolicie/ iáko theż w iedney ofobliwie. *GroicPorz* e2; *ModrzBaz* 128v; *SkarŻyw* 206; że ci którzy v was z przodku řtánowali práwá/ nie pátrzyli na to/ iż tu ofobliwie/ á nie w kupie ludzie mieřzkaią *GórnRozm* K3v; [i ci którzy řá radami/ [...] téřz i ci którzy wolá pańłķą s řłowa bożego powiedaią/ mogą i maią řamych řiebie zapamiętařzy/ ná przód vpominác ofobliwie/ potęm iefli trzeba i iawnie *MurzNT* 76v (*Linde*)].

Szeregi: »doma osobliwie« (1): tym řpofobem też s karánim á z bićiem rodzicy nye máyą ná kořdym mieyřcu wylátác/ ále domá ofobliwye/ gdzyeby nikt áni widzyeć áni řlyřfeć mogł. *GliczKřiqz* G4v.

»osobliwie káždy z osobna i wszyscy wobec (*a. wespołek, a. spolnie wszyscy*)« = *singulariter singuli et universaliter universi SarnStat; singulariter singuli et generaliter universi JanPrzyw* [szyk 3:1] (4): MY pánowie Duchowni y Swietcy/ Przełoženi/ Grábiowie/ Rycérztwo/ řzláchtá/ Miáftá/ y wřzyftká *Communitas* króleřtwá Polńkięgo/ ofobliwie káždy zořobná/ y řpólnie wřzyřcy iednym vmyřłem/ iedńą wolá/ wiadomořćią/ [...] wřzyřcy iednořtáynie oznáymuiemy *SarnStat* 219, 116, 887, 999.

»osobliwie w komorce swej« (1): Sam S. Nicetá vpominánim y řpólnym do wřzytkich/ y ofobliwie wkomorce řwey ofobnym rozmawíanim/ boiáźń Bożą y dořkonále cnoty w řercá ich řzczępił/ polewał *SkarŻyw* 298.

»(i, tak) pospolicie (jako) i osobliwie« [szyk 2:1] (3): *LibMal* 1554/193; Et si ea quidam publice et privatim perverse abutuntur, Aczkolwiek yey niekřórzi pořpolicie y ofobliwie zlie vřziwáyą. *Mącz*

322d; y proŝę ábyście pomniąc ná dobrodzieyftwá ták poŝpolicie iáko y oŝobliwie [*communiter et privatim*] wam podáne/ káždy z was przeciw mnie y ŝynowi memu życžnoŝć záchował. *BudBib 2.Mach 9/26*.

»osobliwie okrom zgromadzenia ludu« (1): iáko o Páwle piŝmo powieda/ że od niego *Titus*, y *Timotheus* y *Lukaŝ Antyocheńki*/ oŝobliwie okrom zgromádzenia ludu [*peculiariter extra coetus hominum*] ćwiczeni byli *ModrzBaz 128v*.

Synonimy: 1. *znacznie, zwłaszcza*; 2. *mianowicie, umyŝlnie*; 4. *oddzielnie*, »osobnikiem«, »w osobliwoŝci«.

Cf **OSOBIE, OSOBNO**

JB